

Kázání - Narození Páně

J 1:1-14

Pěkné vánoční ráno, bratři a sestry,

dnes slavíme radostnou událost. **Narodil se nám Spasitel**, Kristus Pán. Před více než 2000 lety se v betlémském chlévě narodilo dítě, kterému dali jméno Ježíš. Nebylo to ale obyčejné dítě. V tomto Ježíši přišel na svět sám Bůh, narodil se Boží Syn, Bůh přišel jako jeden z lidí, aby nám ukázal, co to znamená být skutečně člověkem.

A tak slavíme, že se Kristus skutečně narodil pro všechny lidi tehdy v malém městečku Betlémě, ale zároveň je dnešek oslavou toho, že se Kristus narodil i každému z nás. Narodil se do našich životů, do našich srdcí, a do konkrétních situací, kterými procházíme.

Dnešní svátek je tak jednak připomínkou událostí, které stojí na začátku křesťanské víry, ale také oslavou toho, že Kristus je skutečně živý Pán přítomný v našich životech.

Pro dnešní kázání jsme zvolil prvních 14 veršů Janova evangelia. Jedná se o známý **hymnus o Slově**. Jde o báseň. Poetický jazyk hymnu pomáhá vysvětlit skutečnosti, které jsou do jisté míry nevysvětlitelné a nepopsatelné - popisují totiž to, že se Bůh rozhodl stát člověkem. Na takto absurdní představu jen těžko můžeme hledat vhodná slova. Proto Jan používá tento hymnus, báseň, jako vhodný úvod do celého evangelijního příběhu.

Můžete tedy povstat a budeme číst z **J 1:1-14**.

Pane Kriste, děkujeme, že ses narodil do tohoto světa jako bezbranné dítě, že jsi přišel, jako jeden z nás, abys nám zjevil Boží vůli, abys nám ukázal, jak být člověkem a abys nás pozval do království tvého Otce. Prosím, ať i nyní je své Slovo přítomné mezi námi, ať slyšíme tvůj hlas. Amen

První slova Janova evangelia zní:

¹Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha.

Není obvyklé začínat příběh o jednom významném člověku takto ze široka **u počátku všech věků**. Jan ale dává najevo, že příběh, který předkládá, není jen tak nějaké povídání o zajímavém učiteli nebo duchovním. Tento Ježíš, o kterém se bude vyprávět, je totiž mnohem víc než to. Jeho příběh zkrátka nezačíná nikde jinde, než u samotného stvoření. Už tam byl tento Kristus nějak přítomný. Už před stvořením všech věcí byl v Boží přítomnosti a skrze něj nakonec Bůh také všechno tvoří, jak čteme v dalších verších.

A Jan záměrně používá stejná slova jaká čteme na začátku Starého zákona:

“Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi” (Gn 1,1). “Na počátku bylo Slovo” (J 1,1).

Chce nám říct, že události, o kterých budeme dál číst, jsou novým počátkem. Slova “na počátku”, předznamenávají začátek příběhu celého stvoření. Těmito slovy začíná starý zákon, stará smlouva Hospodina s Izraelem. A Jan nám naznačuje, že i zde začíná příběh celého stvoření, ale nově.

Začíná zde nová smlouva. V Kristu přichází **nové stvoření**, nové realita, kterou jsme dosud neznali - realita Božího království.

Jan píše: "**Na počátku bylo Slovo**". To může vypadat na první přečtení trochu nesrozumitelně. V době, do které Jan píše, to ale nesrozumitelné nebylo, ba naopak. Tehdejší čtenářům nejspíš vyvstalo hned několik významů.

Židé, kteří čerpali především ze Starého zákona, Slovo chápali na první místě jako **Boží zjevení** - Boží odhalení sebe sama.

Bůh svým slovem zjevuje svojí vůli skrze Tóru, Zákon. Bůh zjevuje sebe sama skrze Písmo, **skrze text Starého zákona**.

Bůh svým slovem ale také tvoří celý svět - "*I řekl Bůh: 'Bud' světlo.' A bylo světlo.*" Bůh zjevuje sebe sama člověku také **skrze stvoření**. I ve stvoření je obtisknuto jeho Slovo.

S touto židovskou tradicí Jan pracuje. Na jedné straně ano, Boží slovo je tvůrčí mocí, je obtisknuto ve stvoření. Ano Boží slovo se zjevuje i skrze Písma. Ale to podle Jana není všechno. Teprve **v Ježíši Kristu se ukázal Bůh plně**. Jedině on je tím plným božím zjevením, Božím slovem, Boží vůlí.

Mimo židovskou tradici ovlivňovala chápání úvodu Janova evangelia také **řecká filosofie**. Řecké slovo **logos**, je možné přeložit jednak jako slovo, ale také jako *rozum*, či *smysl*. Pro Řeky byl *logos* jakýsi rozumový princip, světový řád. Tedy všechno co je, celý vesmír, se nějak podílí na tomto v principu, na tomto vše-prostupujícím smyslu.

I toto řecké chápání je v Janově úvodním hymnu přítomné. Ano, existuje jakési vše prostupující Slovo - logos, skrze který vše bylo stvořeno, ale není to nějaký metafyzický abstraktní princip, jak ho chápali řekové, ale **živý Ježíš Kristus**, Boží Syn. Ten byl už na počátku při stvoření u Boha a sám byl Bohem a skrze něj všechno povstalo.

Jan tedy **pracuje s oběma tradicemi**, řeckou i židovskou. Všechny významy, které tyto tradice přinášejí, jsou v hymnu o Slově nějak obsaženy. Nevidíme zde snahu bránit jednu tradici před druhou, žádné dohady o tom, čí Slovo (Logos) je lepší, jak jsme na to možná zvyklí v dnešním nastavení světa.

Je zajímavé o tomto přemýšlet zrovna o Vánocích. Vždyť právě Vánoce jsou jakousi smíchaninou několika tradic. Původně pohanská oslava zimního slunovratu se kdysi setkala s křesťanstvím. Křesťané, tyto oslavy naplnily vlastním obsahem, konkrétně oslavou narození Páně. O několika století později je to zase jiná kulturní tradice, která z Vánoc vytlačuje tu křesťanskou. Křesťané tak lamentují, kam se ztratil křesťanský obsah Vánoc, který mezitím byl vytlačen červeným vousatým pánem s Coca-Colou v ruce.

Kultura západního konzumerizmu válkuje křesťanské i jiné tradice a tak mají křesťané pocit, že je musejí bránit. Často to pak ústí v trapné výkřiky křesťanů po návratu k pravému významu Vánoc, nebo aspoň k vrácení dostatečně vánočních motivů na kelímky ve Starbucksu.

Myslím, že ale není potřeba nic bránit - tradice vznikají a zanikají, křesťanská zvěst Vánoc ale trvá. To věděl i Jan. Nemusíme křesťanství bránit, a už vůbec nemusíme bránit samotného Boha. On je dost velký na to, aby se ubránil sám. Můžeme ale tvář v tvář přicházejícím kulturním trendům promýšlet, jak předávat evangelium do dnešní doby, dnešním lidem, tam, kde jsou. Jak přinést

Vánoční zvěst o narození Božího Syna jako bezbranného dítěte doprostřed doby, kdy vítězí silnější, bohatší a úspěšnější. Jak přinášet evangelium o pokojném a pokorném Králi Ježíši v době, která se neumí zastavit a je založená na trvale rostoucím výkonu a zisku. Jak mluvit o evangeliu v době, kdy je pro mnoho lidí důležitější růst ekonomiky, než růst počtu lidí v exekucích nebo na ulici.

V době, kdy máme všichni pocit, že všechno se dá koupit, pokud na to máme dostatek peněz, je důležité připomínat, že “všechno povstalo skrze Slovo a bez něho nepovstalo nic, co jest.

Celý svět, vše, co je, je Boží stvoření. Vše, co jest, je stvořené skrze boží Slovo, skrze logos. Jinak řečeno, vše, co je stvořené, má nějaký smysl, nějaký cíl. Vrcholem stvoření je pak život.

“V něm byl život a život byl světlo lidí. ⁵To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.”

Život na zemi a život každého z nás má svůj původ v Bohu. Život je součástí Slova, být živý znamená se nějak podílet na božím zázraku života. Být živý znamená přijímat dar života z rukou dobrého Boha.

Život je proto něco, čeho si musíme vážit. A nemám na mysli jen život lidský. Nebyli jsme stvořeni jako absolutní králové stvoření, ale jako jeho součást, jako jeho pastýři. Život na této planetě, nic, co je součástí tohoto stvoření, zde není primárně pro uspokojení našich potřeb. Nemáme nějaké výhradní právo vše, co se nemůže bránit, koupit a spotřebovat.

A tak obzvláště během Vánoc mohou být křesťané těmi, kdo nabídnou alternativu bezbřehému konzumování všeho živého i neživého. I o tom může být naše Vánoční zvěst.

“Od Boha byl poslán člověk, jménem Jan. ⁷Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle, aby všichni uvěřili skrze něho. ⁸Jan sám nebyl tím světlem, ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví.”

I my můžeme společně s Janem Křtitelem vydávat svědectví o světle, které přichází do temnoty našeho světa. Do temnoty, kterou se snažíme překonat vánočními světýlky a stále většími svítícími reklamními bannery přichází pravé světlo, které osvětluje srdce každého člověka. Každý může uvidět, že svět má smysl, že je tu víc, než jen můj užitek, nebo užití našeho národa / státu / rodiny / Že vše, co jest, povstalo skrze Logos a má tedy původ v samotném Bohu.

Dostáváme se tak na vrchol hymnu o Slově. Slovo, které bylo na počátku u Boha, Slovo, které bylo Bohem samotným, to přichází do světa.

“Bylo tu pravé světlo, které osvětluje každého člověka; to přicházelo do světa ¹⁰Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. ¹¹Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.

Slovo přichází do světa, ale svět ho nepoznává, nerozumí mu. Jak by mohl, vždyť svět, který se řídí maximálním ziskem není schopný přijmout pokorného Krále, jakým je Kristus. Takový král nemůže být ve světě přijatý, protože je pro takový svět nepřijatelný.

Celý Starý zákon je svědectví o tom, že Izrael nebyl schopný pochopit a rozpoznat Boží slovo uprostřed lidu, nebyl schopný poznat Boží vůli, nerozuměl prorokům, kteří se snažili Boží vůli lidem vyložit.

Nejde však jen o Izrael. Myslím, že ani dnes se mnoho nezměnili. Ani v církvi na to nejsme o moc lépe.

Slovo ale přichází do světa, protože chce být pochopeno, chce se ukázat všem lidem a pozvat je do vztahu s nebeským Otcem. A ani temnota světa nemůže překonat moc Božího slova. Svět jej

sice nepřijímá, ale jeho nepřijetí není nikdy absolutní. Vždy je tu hrstka, která Slovo zaslechne, nechá se pozvat, zahlédne paprsek toho věčného světla.

¹²Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. ¹³Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha.

U této hrstky je pak už jedno, odkud pochází. Nezáleží kde a kdy se narodili, protože se narodili z Boha. Už nezáleží na jejich rase, příslušnosti ke společenské vrstvě, ani na sexuální orientaci, dokonce ani na tom, zda jsou muži nebo ženy. Mohou se stát Božími dětmi, narodili se z Boha. Jejich identita je zakotvena v něm, v jeho Slovu, které je věčným smyslem celého stvoření.

Tato hrstka už našla to nové, o čem Jan chce mluvit, pochopili, že přišla nová realita, nové stvoření, nové království lásky a spravedlnosti.

Přijímat toto Slovo, uvěřit v jeho jméno, neznamena přijmou nějaké vyznání víry, nějaké konkrétní křesťanské učení. Uvěřit ve jméno Ježíše Krista znamená zavázat se k osobě, přijmout pozvání do vztahu s ním.

¹⁴A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.

Vánoční příběh je jeden z největších paradoxů křesťanské zvěsti. Slovo Boží, tento božský princip, skrze který bylo všechno stvořeno, Kristus, Boží Syn, který byl u Boha od počátku věků, sám byl Bohem a podílel se na božství Trojice - ten se rozhodl stát jedním z lidí. Bůh se ve své lásce ponížil a sklání se k člověku tak, že přijímá lidskou existenci za svou a to se vším, co s tím souvisí, se vším pomíjivostí, která je vlastní lidskému životu.

Bůh z lásky k člověku přišel na svět jako jeden z lidí, aby lidem ukázal sám sebe, abychom mohli spatřit jeho slávu a aby zjevil svůj charakter, který Jan shrnuje slovy "milost a pravda".

A tak nám přeji i v tomto vánočním čase, abychom i my byli těmi, kteří Slovo přijali. Abychom slyšeli hlas našeho Otce v nebesích a nechali se pozvat do vztahu s ním. Abychom i my viděli slávu Syna, plného milosti a pravdy. A abychom nejen nyní o Vánocích, ale i celý rok tuto milost a pravdu uměli přijímat a uprostřed světa ovládaného temnotou jí nesli dál lidem kolem nás.

Amen.